

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Základní principy pohybových her

Autor práce: Karel Kotalík

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracovala: Mgr. Martina Kočerová

Datum: 11. srpna 2020

Hodnocení práce, jejímž autorem je Karel Kotalík, bylo provedeno na základě kritérií, která stanovuje Metodická pomůcka ke zpracování závěrečných prací, verze 1.0 z roku 2010.

Formální stránka práce

Práce vykazuje po formální stránce nesoulad s požadavky uvedenými ve výše zmíněné Metodické pomůcce:

- Jednopísmenné spojky/předložky jsou ponechané na konci řádků (např. na straně 76, 8, 12, 13, 14, 20, 24, 26, 38, 44, 47, 49).
- U číslování stran v části, kde jsou zařazeny přílohy nenavazuje řada číslování z předchozí částí práce; strana, kde je uveden Seznam příloh je „Strana 51 z 50“.
- V práci aplikované značení stran neodpovídá požadavkům: ve vlastní práci např. „Stránka 6 z 50“, taktéž v přílohové části („Základní principy pohybových her přílohy i“); strany, kde je uveden Abstrakt nejsou číslovány vůbec, Abstrakt není uveden v obsahu.
- Přílohy jsou číslovány arabskými číslicemi místo římských a je uváděna zkratka „č.“.
- Podtrhávání jak v textu, tak v nadpisech je hrubou typografickou chybou.
- Jak v názvech příloh, tak v označení tabulek jsou zmiňováni autoři nejednotným způsobem: někdy je uvedeno pouze příjmení, jindy příjmení a počáteční písmeno jména autora, někdy doplněné rokem vydání publikace, na kterou se autor práce odkazuje.
- U zdrojů pod čarou chybí na konci tečka; na s. 8 a 18 je nejednotný formát čísel odkazů; čísla stran jsou oddělovány spojovníkem místo pomlčkou a mezi spojovníkem a číslem jsou mezery (např. na s. 24, 25, 26, 32, ale i jinde); u některých zdrojů pod čarou je uvedeno malé počáteční písmeno místo velkého (např. 66, 85 „tamtéž“, 69 „srov.“); někde není název uveden kurzívou (např. 83, 84); u 55 je uvedeno celé jméno autora a název není kurzívou.
- U odkazu 46 je celý zdroj kurzívou, přičemž tento zdroj je v Seznamu použitých zdrojů uveden v rámci dvou různých zdrojů (Caillois, Borecký), kdežto pod čarou jako kapitola v rámci publikace (Caillois in Borecký). Obdobně pak odkaz 48 Lhôte in Borecký, v Seznamu jsou uvedeny dvě publikace Lhôte, Borecký. U odkazu 83 je uveden jako zdroj Gavova, ale v Seznamu není zařazen (v Seznamu je pouze Bach).

- U některých přímých citací neodpovídá vyznačení v textu uvedené formě zdrojů pod čarou (např. 21, 22, 72, 74, 76, 77, 79, 80, 81, 83 atd.).
- Citace s odkazem 55 je zopakováním části citace 54.
- Zdroje uvedené v Seznamu použitých zdrojů jsou číslovány, druhý řádek (příp. následující) není odsazen, na konci chybí tečka. U zdroje 13 je „MDA“ součástí názvu a mělo by být kurzívou; u 11 je uvedeno celé jméno autorů, různé pořadí příjmení a jména autorů, název není kurzívou; u 9 a 12 název není kurzívou; u 16 je o tečku víc „a kurzív.“. „Brno“; u 18 je autor kurzívou; u 23 je nejednoznačná identifikace; u 25 jsou mezery mezi tečkami „vyd.“ a mezi dvojtečkou a místem vydání „Praha :“; u 29, 30 a 31 část názvu není kurzívou; u 30 a 31 je jako součást názvu zařazeno „2. vyd.“.
- Popisky k tabulkám jsou kurzívou a jsou zarovnány k pravému okraji tabulky místo k levému.
- U tabulky 4 nejsou čísla odkazů oddělena čárkou či mezerou, tudíž odkazují na zdroj 6061, který v práci není.
- U tabulek je sice uveden zdroj, ale není jednoznačné, co je citací (část textu, celá tabulka?) a co invencí autora.
- U grafu 3 na s. 44 se překrývá legenda a názvy kategorií.
- Na některých místech citace není vyznačena, byť jde jednoznačně o přímou citaci (např. kapitola 1 „*Pedagogický slovník*“ dále hru definuje jako činnost jednotlivců i skupin s jasně danými pravidly.“). Na jiných místech jde zřejmě o citace nepřímé, ale zdroj není uveden, nebo je uveden tak, že není jednoznačné, k jakému textu se vztahuje (např. v kapitole 1 „*Hra tedy není činností povinnou, ale dobrovolnou. Také se odehrává v čase a prostoru mimo naši realitu, jejíž výsledek není (a nemůže být) předem určen, je závislý na hráči či hráčích.*“ Zdroj je uveden až za následujícím odstavcem.) Uvedená místa nejsou jedinými, obdobně je tomu na s. 10 u textu uvozeného „*Eugen Fink se zaměřil*“ i na jiných místech (např. kapitola 3.3 atd.). Tento nejednoznačný způsob odkazování snižuje možnost dohledání zdroje a oddělení myšlenek převzatých od autorových.

Vlastní práce má rozsah 49 stran (plus přílohy), řádkování, zarovnávání textu, velikost a typ písma, číslování kapitol atd. odpovídají požadavkům. Výjimku tvoří Závěr, Seznam použitých zdrojů, Seznam použitých zkratk, Seznam příloh a Přílohy, které jsou číslovány jako kapitoly.

Jazyková stránka práce

- Text je čitelný, už ne tolik také čtivý a srozumitelný, v textu je těžké se orientovat. V textu se nevyskytují gramatické chyby, ale stylistických je větší množství (např. v Úvodu „*srovnat publikované a autorské hry do četnosti*“ místo „co do četnosti“. Na s. 9 „*Hra není jen činnost, ale spíše způsob chování, která má jednoduché...*“ Na s. 11 vypadlo zřejmě sloveso „*Tyto znaky však pro určení toho, co je to herní princip, významné samy o sobě.*“ Na s. 14 „*Srovnáním herních článků, které...*“ Na s. 16 „*...pojetí hry účastníkem, reduktivní pak pojetí hry pedagogem využívajícího hru k určitému cíli. Jelikož není záměrem této práce tyto dva přístupy srovnat do hloubky, ale spíše jejich práce využívá k další klasifikaci her [...]. Autorem*

klasifikací her, velmi známé v oboru...“ a obdobně i na dalších místech). Občas v textu chybí tečka na konci věty (např. na s. 10 „Hra představuje něco, co není zcela doopravdy“).

Obsahová stránka práce

V práci je uveden obsah, úvod, závěr, text je členěn do kapitol, struktura práce je spíše logická a vykazuje návaznost na cíl práce, což odpovídá požadavkům kladeným na bakalářské práce. Abstrakt je pouze stručným popisem struktury práce, nikoliv skutečným abstraktem. Práce je členěna na teoretickou a empirickou, což postrádá logiku samo o sobě, avšak v předložené práci o to více, neboť již v části označené jako teoretická autor vymezuje herní principy I. a II. řádu, které následně podrobuje dalšímu zkoumání, což popisuje v části označené „empirická“ (nehledě na to, že se jedná o výzkum teoretický). V úvodu práce autor uvádí cíl, kterým je „*blíže definovat herní principy a nabídnout jejich kategorizaci s podporou literatury a článků dříve sepsaných na toto téma. Dále bude práce zaměřena na konkrétní principy pohybových her. Dalším cílem je srovnat publikované a autorské hry do četnosti a rozmanitosti konkrétních pohybových principů.*“ V Závěru práce pak tento cíl pojednán není, nýbrž se dozvídáme, že cílem práce bylo „*prozkoumat a klasifikovat základní suroviny, které při tvorbě her šikovný instruktor namíchá do výsledné hry*“. V úvodu deklarovaný cíl se s tímto neshoduje a není tak divu, že ani v Závěru se čtenář jasnější a ucelenější prezentace výsledků celé práce nedočká. Musí se spokojit se závěrem, že „*publikované hry jsou oproti autorským rozvinutější a složitější*“, což by se zřejmě dalo usoudit i bez provedeného výzkumu.

Záhadná je také aplikovaná metodologie, kdy autor uvádí, že empirická část práce je věnována ověření výstupů z teoretické části, avšak o jaké výstupy se jedná, není zřejmé, neboť žádné výstupy nejsou jasně deklarovány, natož, aby byly vysloveny nějaké hypotézy, které by bylo možné v rámci autorem deklarovaného kvantitativního šetření ověřit (naopak, v Závěru autor hypotézu vyslovuje jako výsledek realizovaného výzkumného šetření). Jakou výzkumnou metodu autor aplikovat uvedeno není. Celkově výzkumný design je popsán naprosto nedostatečně, takže není např. zřejmé na základě jakých kritérií byl vybrán výzkumný vzorek (je uveden pouze počet, a že šlo o dva zdroje: publikované a nepublikované hry, ale ani tento výběr není zdůvodněn). Jen stěží se dá vysledovat, jak autor při výzkumu postupoval – ve výzkumném vzorku byly cíleně vyhledány herní principy II. třídy, ke kterým pak byly přiřazeny principy III. třídy, nebo byly ve hrách vyhledány kódy a následně porovnány zjištěné kategorie s principy II. třídy? Ani v autorem předložené diskuzi se pak nedozvídáme více, jde pouze o zopakování záměru výzkumu.

Nejednoznačné vymezení výzkumného šetření má zřejmě svůj původ v obdobně nesystematickém vymezení teoretických východisek (prezentovaných v části označené jako „teoretická“). Již úvod začíná totiž obecnými tvrzeními, které jsou nejednoznačná a u nichž není zřejmé, na čem je autor staví. A tak hned v první větě se dozvídáme, že „*Hra a obor pedagogika volného času spolu úzce souvisí.*“, ale o jakou hru jde a co je míněno „oborem pedagogiky volného času“ vyjasněno není. Zřejmější to není ani z dalšího textu, v němž autor vyslovuje svou domněnku, že „*Tématu hra je také věnován v oboru dostatek prostoru.*“ Míni tím v oboru pedagogiky volného času? Co zvolil za kritérium při posuzování dostatku prostoru? Obdobně není zřejmé,

o jakou literaturu jde, když čteme, že „*v literatuře lze najít definice her*“. Má autor na mysli odbornou literaturu, nebo jakoukoliv literaturu? A když si povzdechne, že „*Chybí však přesná analýza toho, čím je konkrétně hra tvořena*“ má na mysli hru obecně, nebo nějakou konkrétní hru či typ her? A je vůbec možné fenomén hry „přesně analyzovat“ a co by bylo onou „přesnou analýzou“, po které autor volá? Je jí snad právě analýza herních principů, a jak to z textu vyplývá, analýza jediného herního principu, jímž je pohyb? Škoda, že již Úvod je spíše jen velmi stručným nástinem zdrojů, na které autor v práci navazuje než představením zvoleného tématu a jeho jednoznačným vymezením, což by čtenáři pomohlo porozumět východiskům autorova přemýšlení. Obdobně autor pokračuje i v další kapitole, kde prezentuje své přesvědčení, že „*Před tím, než si přiblížíme pojem herní princip, je nutné dojít k uznávané definici hry*“, aniž by ale zdůvodnil tuto nutnost jak postupu, tak „uznávané definice hry“. Je skutečně tak nezbytné dojít k „uznávanému vymezení“? A kým má být uznáno“? Vědeckou komunitou, těmi, kdo hru hrají, pedagogy volného času ...? A neprotiřečí si, když volá po „uznávané definici“ a zároveň hned v další větě uvádí, že „*Přestože neexistuje její jednoznačná a jednotná definice (tedy hry), je možné nalézt různé překrývající se pohledy na to, co pojem hra označuje*“. Nepopírá tak vůbec existenci jediné definice, nebo jí snad chce nabídnout na základě svého bádání? Jiný příklad nejednoznačnosti je hned v kapitole 1, kdy autor cituje tři definice hry a bezprostředně navazuje větou „*Při pohledu na hry jsou tyto dvě definice podobné...*“. Jenže, které dvě definice z citovaných tří má na mysli jasné není. Čtenář může být zmaten i střídáním užívaných označení, když autor mluví většinou o „hráčích“, ale náhle se v textu objeví „studenti“, aniž by byl zřejmý smysl této záměny (na s. 10 „*Cílem hráče ve hře je vyhrát, cíl také může být stanoven organizátory, a to prostřednictvím hry dovést studenty k hodnotám, pochopení či dovednostem.*“ O hráčích toto snad neplatí?). V podobném nejednoznačném duchu se pak odvíjí celá práce, což její kvalitu i srozumitelnost značně snižuje.

Na s. 11 autor provedl shrnutí společných znaků her na základě citovaných definic hry, ale také na základě „mnohých dalších“, přičemž neuvádí, o jaké „mnohé další“ se jedná (pod čarou nacházíme pouze jednu další). K diskusi by jistě byla otázka, zda je možné takto zjednodušeně provést shrnutí společných znaků her z definic, které se váží ke zcela různým typům her. A pokud takové shrnutí provedeme, jestli by mu nemělo předcházet zevrubnější studium uvedených definic (nejen uvedení citace definice) a hlubší zdůvodnění východisek, na kterých je shrnutí postaveno. Bez toho, domnívám se, není možné přikládat autorem uvedenému shrnutí příliš velkou váhu. Příkladem může být tvrzení, že „*hra je v naší každodenní realitě materiálně nevýznamná, nevytváří žádné materiální hodnoty mimo svůj průběh*“. Ale co hra, při níž vznikne (ať již jako důsledek procesu či jde o cíl) zcela hmotný objekt, jehož existence přetrvá i po skončení hry a je užíván už ne hráči, ale kýmkoliv dalším mimo hru (hra jako prostředek, jak je pojednáno v kapitole 3)? Nebo dětská hra, při níž se děti učí dovednostem, které následně již mimo hru aplikují při tvorbě zcela materiálních objektů?

Srozumitelnost textu je snížena také až přílišnou stručností, kdy autor předkládá citace jiných autorů, následně výsledek, ke kterému na jejich základě dospěl, ale již čtenáře neprovede celým myšlenkovým procesem nebo jen velmi stručně. Na čtenáři je pak, aby se sám dopídil vztahů, souvislostí a možných cest. Příkladem mohou být kapitoly 2.1 a 2.2, kde je předložena herní skladba dle M. Zapletala a herní vrstvy hry dle PŠL.

Nejenže autor nijak nezdůvodňuje výběr právě pojetí Zapletala a PŠL (proč ne pojetí jiných autorů), ale uvádí, že výsledkem srovnání těchto dvou pojetí je „obrázek“, který poskytuje tabulka 2, aniž by jakkoliv obsah tabulky 2 popsal či komentoval. K tabulce 2 se vyjadřuje pouze tak, že „*Dle tabulky si upravíme vzoreček k „výpočtu“ nové hry, který představil Zapletal a doplníme jej o cíl. Vzniká tak rovnice, která platí pro každou hru.*“ Ale o jaký „vzoreček“ se jedná a kde se vzal onen „vzoreček“, jaké proměnné jej tvoří apod., v textu vysvětleno není. A proč autor navrhuje jeho úpravu právě tak, jak je uvedena, tedy zdůvodnění tohoto postupu, a tudíž zamítnutí postupů jiných, si čtenář musí vyvodit sám. Ale tím nejasnosti nekončí. Když už by si čtenář myslel, že snad konečně porozuměl tomu, co je to „herní princip“ („*jádro, které tvoří podstatu hry a zajišťuje tak atd.*“), je opět zaskočen „herním principem jako množinou“, která je odvozena z jazykové nuance užití jednotného či množného čísla ve výchozích textech. I tady by si čtenář zasloužil podrobnější vysvětlení a zdůvodnění.

Čtenáři nepomáhá v orientaci ani nabalování (či rozměňování) dalších a dalších témat, jak tomu je v kapitole 3, kde autor představuje značné množství různých klasifikací her. Na jednu stranu je jistě dobré představit téma z různých pohledů, na druhou je zde nárok na autora, toto představení zpracovat tak, aby se v něm čtenář dokázal orientovat. Bylo by také vhodné, aby jednotlivé kapitoly na sebe navazovaly, ale zároveň se obsahově nepřekrývaly, což se děje v kapitolách 3 a 4. V kapitole 3 je předložena klasifikace her, avšak ta pokračuje i v kapitole 4 přesto, že ta je zaměřená na herní principy. Ale i když konečně dojde na herní principy, nejasnosti nekončí. V kapitole 4 se totiž dozvídáme, že herní princip „*je jádro hry, díky kterému dojde k setkání s cílem hry, vhodně nastavenými podmínkami pro vítězství a porážku.*“ Když pomínu, že existují hry, v nichž nejde o vítězství, a tudíž by pro ně tato definice neplatila, je zde také uvedeno, že „*herní princip je to, co když absentuje, pak to výrazně pozmění hru*“, což vzbuzuje otázku, zda tedy mohou být i hry bez herního principu? Nebo měl snad autor na mysli záměnu jednoho herního principu za jiný? Či snad předpokládá přítomnost více herních principů (tedy zmíněná „množina principů“) a absence jednoho z nich již mění hru? Ani další text není jasnější, když autor uvádí, že se „*Může jednat o herní mechanismus, tedy co konkrétně se ve hře objevuje za aktivity, co hra využívá k dosažení cíle. Může to také být téma hry, tzn. to, na to je hra konkrétně zaměřená. Může se však také jednat o prožitek ze hry, tudíž o to, v co hra vyústí. Jinak řečeno, jedná se o cestu, motiv a cíl.*“ Avšak na s. 16 autor uvádí, že „*právě ve vnitřní motivaci se nejedná o herní princip definovaný dříve v této práci.*“ Jak je vidět, práce rozhodně vzbuzuje velké množství otázek, avšak tyto jsou navozeny spíše nejednoznačností a nesrozumitelností textu než, že by šlo o jasný autorův záměr.

Celkové zhodnocení

Ač práce přináší z pohledu pedagogiky volného času zajímavé téma, jeho zpracování není na dobré úrovni jak po formální, jazykové, tak obsahové stránce. Autor si zvolil téma, které má potenciál obohatit dosavadní vědění v oblasti her, avšak bylo by za potřebí věnovat mu mnohem detailnější rozpracování (včetně preciznějšího nastavení výzkumného šetření), což rozsah bakalářské práce neumožňuje. I když odhlédnu od výzkumného šetření, které není povinnou součástí při zpracování bakalářské práce, značné množství formálních a jazykových nedostatků se přehlédnout nedá. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení dobře.